

בס"ד, עש"ק לסדר "ועינים לראות" כי תבוא תשפ"ו

"מחיקה מיסתורית"

בסיום התפילה, במקום למהר ולעשות קידוש (שו"ע סימן רע"א סעיף א: "כשיבא לביתו ימהר לאכול מיד" כדישיזכור שבת מיד בכניסתו – משנ"ב). התפתח דיון ער בחצר בית הכנסת.

היה מי שהציע שגם דברי התורה יכתבו על נייר טרמי והתכנון יהיה שבמוצאי שבת הם ימחקו לגמרי – וכך יחסך מצעד 'גבאים סבלים' צועדים למיתקן הגניזה (ויש המהדירים להשיב מביתם את עלוני השבת שלקחו כדי לזכות את הגבאים בטירחת מצוה...).

כנגדו השיב חברו, שאין בהצעה זו כדי למנוע את חיוב הגניזה, שהלכה היא שספר תורה שנמחקו אותיותיו חייב בגניזה (פת"ש יו"ד רפ"ב ס"ק ו'). ומה עוד שיש לעיין האם מותר לכתוב לכתחילה דברי תורה שימחקו מעצמם שמא יש בכך ביזיון לדברי התורה (ועיין משנ"ב תרל"ח כ"ד לגבי כתיבת פסוק על דלעת, ואכמ"ל לגבי כתיבת שם על בשרו - לכתחילה).

אחד מהמפרסמים שמודעתו נמחקה נשאל על ידי עיתונאי סקרן: "האם ידעת מלכתחילה שמודעתו תיעלם?"

תשובת המפרסם: "ודאי ובשמחה שלא להכשיל את הרבים"

עיתונאי: "מה התועלת בפירסומת שלא קוראים אותה?"

המפרסם: "אני מוכר אוכל כשר, מאמינים לי וקונים אצלי לא רק בגלל תעודת הכשרות¹, מי יאמין לי אם אני מכשיל אנשים בקריאת מודעות בשבת? דוקא מי שרואה את שמירת השבת בפירסומת – ירוץ לקנות דוקא אצלי!"

הלוואי!

עלון פרשת שבוע חדש הונח ביום ששי בבוקר בכניסה לחנויות בעיר. כמובן יש בו פירסומות רבות. בכל דף, צד אחד פירסומת והשני דברי תורה. ובאותיות גדולות כתוב: "מותר לקריאה בשבת"!

אחד הלומדים לא הבין ברור שאסור לקרוא מודעות מסחריות בשבת (שש"כ כ"ט מ"ח) וכיצד הם מעיזים לכתוב דבר המנוגד להלכה. ומה עוד ששמועה אומרת שיש שקוראים עלונים אלו בעת התפילה בבית הכנסת בשבת!

הוא לא התעצל, והתקשר למו"ל העלון. ושמע הודעה קולית: "לשאלת רבים העלון מותר לקריאה בשבת על פי הוראת מורי הוראה מובהקים"!

סיום תפילת מנחה של ערב שבת הינה כמובן קודם השקיעה כדי לזכות ולקיים מצות עשה של תוספת שבת. הגבאי מכריז על קבלת שבת שתי דקות לפני השקיעה. שבת נכנסת, והנה 'פלא' מתרחש בעלון החדש (שרבים הביאו אותו כ'חומר קריאה' לזמן התפילה...) – כל הפירסומות נעלמו כלא היו ורק דברי התורה נשארו. התפילה לא החלה מרוב תדהמה.

דפדוף קל הוביל למאמר המערכת, שם הוסברה חומרת קריאת פירסומות בשבת (ולא רק בבית הכנסת). הפירסומות בעלון זה נכתבו בטכניקה מיוחדת מדויקת על גבי נייר טרמי (נייר שמשחיר בתגובה לחום, בשל החום מופיעות אותיות ללא שימוש בדיו – כפי שמצוי בקופות רושמות), עם דיוק זמנים מיוחד למחיקה בכניסת שבת לכל עיר ועיר. אבל דברי התורה הינם בצידו האחר של הדף מודפסים בדיו רגיל, וכדי שלא לחלל את קדושת בית הכנסת כמקום להפצת מודעות, העלון מופץ בחנויות בלבד!

¹ שאכן כשר הוא ללא שום חשש ופקפוק ודי בזה למבין.

¹ שו"ת ענשה לך רב חלק ט סימן י"ב: "שמי שיש לו מוח בקדקדו ראוי שימנע מלאכול בשום מקום, פרט למקום שברור לו שלא על סמך השגחה,